

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Квака Павла Андрійовича

на тему: «Підготовка вчителів інформатики в системі післядипломної освіти до використання ігрових середовищ»,

що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертація Квака П.А. є оригінальним, цілісним й завершеним педагогічним дослідженням, що науково обґрунтовує організаційно-педагогічні умови формування готовності вчителів інформатики в системі післядипломної освіти до використання ігрових середовищ в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.

Робота виконана в межах плану наукових досліджень кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності Запорізького національного університету за темою «Психолого-педагогічні засади формування і розвитку компетентностей суб'єктів освітнього простору в умовах євроінтеграції» (ДНР 0121U12155 від 03.02.21 р.).

Тематика дисертаційного дослідження Квака П.А. є актуальною. Це зумовлено модернізацією системи загальної середньої освіти, активним впровадженням концепції «Нова українська школа», що передбачає необхідність, з одного боку, переходу від репродуктивної моделі навчання до діяльнісної, компетентнісної та практико-орієнтованих підходів, з іншого, - створенням сучасного цифрового освітнього середовища, забезпечення розвитку цифрової компетентності всіх його учасників, впровадження інноваційних цифрових технологій та оновлення змісту навчання відповідно до потреб цифрового суспільства. Що, в свою чергу, формує нові вимоги до професійної діяльності та професійної компетентності вчителя інформатики, який має не тільки володіти сучасними цифровими технологіями, інноваційними формами та методами навчання, засобами організації інтерактивного освітнього середовища, а й бути провайдером ігрових освітніх технологій, що забезпечують успішність досягнення нормативно визначених пріоритетів.

Дисертантом достатньо переконливо обґрунтовано нагальність і важливість розв'язання проблеми підготовки вчителів інформатики до впровадження ігрових середовищ в системі післядипломної педагогічної освіти, що викликана низкою існуючих суперечностей. Подані результати критичного аналізу наукової літератури демонструють зв'язок обраної теми дисертації із сучасними психолого-педагогічними дослідженнями.

Тематика роботи та її зміст відповідають спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, оскільки: досліджується процес післядипломної педагогічної освіти та професійного розвитку вчителів; розробляються зміст, форми, методи та організаційно-педагогічні умови формування їх професійної готовності; розроблюється й обґрунтовується модель і методика педагогічної підготовки; вивчаються ігрові середовища як засоби навчання і професійної діяльності; результати дослідження спрямовані на вдосконалення теорії та практики педагогічної освіти і освіти дорослих.

Виконана робота дає вагомий приріс нових знань як на теоретичному, так і на прикладному рівнях модернізації системи післядипломної освіти вчителів. Із-поміж найсуттєвіших отриманих наукових результатів слід зазначити такі:

– *розроблено* зміст готовності вчителя інформатики до використання ігрових середовищ;

– *розроблено, обґрунтовано і експериментально перевірено* комплекс організаційно-педагогічних умов, що забезпечують ефективну підготовку вчителів інформатики в системі післядипломної освіти до використання ігрових середовищ: 1) орієнтація змісту підготовки на усвідомлення фахівцями сутності готовності вчителів інформатики до використання ігрового середовища, що передбачає оновлення змісту освітніх програм їх підвищення кваліфікації, а також освітніх, науково-методичних заходів у міжкурсовий період їхнього

професійного розвитку; 2) інтеграція дидактичних та ігрових методів підготовки з методами гейміфікації, що здійснюється завдяки: участі вчителів інформатики у різноманітних дидактичних іграх, навчанні через гру і гейміфікації, їх використанню в освітньому процесі, та самостійній розробці та програмуванню педагогами комп'ютерних ігор; 3) забезпечення педагогічного супроводу підготовки в курсовий та міжкурсний період, що реалізується завдяки тематичним: супервізіям, інтервізіям та методичній фасилітації; структурно-функціональну модель що містить: наукові підходи, принципи, організаційно-педагогічні умови, форми і методи підготовки критерії, показники і рівні сформованості готовності вчителя інформатики до реалізації ігрових середовищ;

- *уточнено* зміст понять «ігрове середовище», «професійна підготовка вчителів інформатики», «професійна готовність вчителя інформатики до використання ігрових середовищ»; критерії (ціннісний, когнітивний та конструктивний), показники й рівні сформованості готовності вчителів інформатики до використання ігрових середовищ;

- *удосконалено* навчально - методичні та організаційні засади підготовки вчителів інформатики в системі післядипломної освіти на основі впровадження нових програм підготовки, ігрових форм і методів, гейміфікації освітнього процесу, педагогічного супроводу в межах курсового та міжкурсного етапів;

- *набули подальшого розвитку* науково-теоретичні положення про сутність та зміст підготовки і професійного розвитку вчителів інформатики в умовах реформування вітчизняного освітнього простору.

Наукова обґрунтованість основних положень, висновків і рекомендацій забезпечується їх логічним викладом й аргументованістю, що базується на великій кількості вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, відповідністю основоположним принципам науки, практичним спрямуванням.

Для досягнення мети, вирішення завдань і перевірки гіпотези дисертаційного дослідження дисертантом використано комплекс сучасних наукових методів.

Практичне значення роботи полягає у тому, що розроблено, апробовано і впроваджено в процес післядипломної підготовки вчителів інформатики: структурно-функціональну модель їх підготовки до використання ігрових середовищ; освітню програму курсів підвищення кваліфікації (45 годин) із темами фахового модулю «Ігрові технології на уроках інформатики»; освітні програми двох тренінгів/спецкурсів (16 та 8 годин); систему педагогічного супроводу підготовки в курсовий та міжкурсний період: тематичні кейси і методичні вказівки для проведення супервізії, інтервізії; навчально-методичне забезпечення курсу підготовки на платформі Moodle; програми тематичних науково-методичних заходів; комплекс методів діагностики рівня сформованості готовності вчителів інформатики до використання ігрових середовищ.

Теоретичні положення, авторські науково-методичні розробки, матеріали дисертаційного дослідження створюють основу для вдосконалення післядипломної підготовки вчителів інформатики.

Результати дослідження впроваджено в процес післядипломної освіти та підвищення кваліфікації комунального закладу «Запорізький інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради, Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського.

Матеріали дослідження також можуть слугувати основою для розробки та впровадження нових підходів до підготовки майбутніх вчителів інформатики в системі вищої професійної освіти, розробки стандартів їх підготовки.

Теоретичні положення й результати дослідження Квак П.А. обговорено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, методичних семінарах.

Основні положення дисертаційної роботи у повному обсязі висвітлені у таких публікаціях:

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Квак П.А., Чернікова Л.А. Програмування через реалізацію проєктів: стратегії та практика в школі. *Електронне наукове фахове видання "Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету"*. 2024. № 16. С.35-49. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2024.163>.
2. Квак П.А. Систематизація типів комп'ютерних ігор та платформ для навчання програмуванню здобувачів закладу загальної середньої освіти. *Нова педагогічна думка. Рівне : РОІППО*. 2025. №1 (121). С. 34-40. <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2025-121-1-34-40>
3. Квак П.А. Ігрові платформи у навчанні програмування школярів в умовах дистанційної освіти. *Молодь і ринок*. 2025. Випуск № 5–6 (237–238). С.209-216. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.326469>
4. Квак П.А., Гура О.І. Модель методичної системи навчання школярів програмуванню, заснована на створенні школярами комп'ютерних ігор. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 6(36). С. 930-943. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-6\(36\)-930-943](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-6(36)-930-943)
5. Квак П.А., Чернікова Л.А. Методична підготовка вчителів інформатики у післядипломній освіті до використання ігрових платформ у навчанні програмування. *Перспективи та інновації науки*. 2025. № 6(52). С. 502-515. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6\(52\)-502-515](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6(52)-502-515)
6. Квак П.А. Практичні аспекти методичної підготовки вчителів інформатики до використання ігрових платформ у навчанні програмування. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2026. № 27. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18763682>
7. Квак П. А. Науково-методичні засади підготовки вчителів інформатики в системі післядипломної освіти до впровадження ігрових середовищ. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. № 30. <https://doi.org/10.5281/zenodo.20315366>.

Статті в інших наукових виданнях

8. Квак П.А. Підготовки вчителів інформатики у системі післядипломної освіти до навчання учнів програмуванню. *Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. – Запоріжжя. 2022. Вип. № 4 (51). <https://drive.google.com/file/d/14WsAsmpMr4ywYUNt-Crs7gngT0-dSl5J/view>
9. Квак П.А. Інструменти для оптимального онлайн-навчання: якісна складова навчального процесу. *Педагогічні науки та освіта: збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. Запоріжжя: СТАТУС. 2023. Вип. XLII–XLIII. С. 21-32. <https://drive.google.com/file/d/1mxvL75a9QiLHUQhMy1wRjlSbPD8ZxRVw/view>
10. Квак П.А., Чернікова Л.А. Розвиток алгоритмізації та програмування: Основи інформатики у шкільному курсі. *Педагогічні науки та освіта : збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. Запоріжжя: СТАТУС. 2023. Вип. XLIV–XLV. С.55-61. <https://drive.google.com/file/d/1a16hCthoORxTfofZZYg2ZsIGcQ55jkLI/view>
11. Квак П.А., Чернікова Л.А. Методи навчання школярів програмуванню на основі створення комп'ютерної гри. *Педагогічні науки та освіта : збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. Запоріжжя: СТАТУС. 2024. Вип. XLVI–XLVII. С.89-95. https://drive.google.com/file/d/1mud9moEncKPRVV2FnEee8h2Kfm_Fk9B9/view
12. Квак П.А. Структура освітньої програми формування готовності вчителя інформатики до впровадження ігрових середовищ. *Електронний збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. – Запоріжжя. 2026. Вип. № 2 (63). <https://drive.google.com/file/d/1xUnVL44sPaFbiXFUWHcHtKNISgbbO8xc/view>

Основні положення й висновки, викладені в дисертації, належать здобувачу особисто та відображені в публікаціях. У працях, написаних у співавторстві, автору належать: дидактичні стратегії навчання програмування через реалізацію проєктів, методика використання ігрових середовищ [1]; методична система навчання програмуванню, розробка етапів створення комп'ютерних ігор [4]; зміст та структура методичної підготовки вчителів інформатики в системі післядипломної освіти, практичні рекомендації щодо використання ігрових платформ для навчання школярів програмуванню [5]; теоретико-методичні засади розвитку навичок алгоритмізації у школярів та зміст навчання програмування [10]; класифікація методів навчання школярів програмуванню, які базуються на процесі створення ними власних комп'ютерних ігор як дидактичного результату [11].

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертаційним дослідженням Кваку Павла Андрійовича на тему: «Підготовка вчителів інформатики в системі післядипломної освіти до використання ігрових середовищ», науковими публікаціями, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару (протокол № 8 від 10.06.2026), вважаємо, що:

1) Дисертація Кваку Павла Андрійовича на тему: «Підготовка вчителів інформатики в системі післядипломної освіти до використання ігрових середовищ» є фундаментальним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток педагогічної науки. Робота написана грамотно, відповідно до чинних вимог, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

2) Дисертація Кваку Павла Андрійовича на тему: «Підготовка вчителів інформатики в системі післядипломної освіти до використання ігрових середовищ», рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні кафедри:

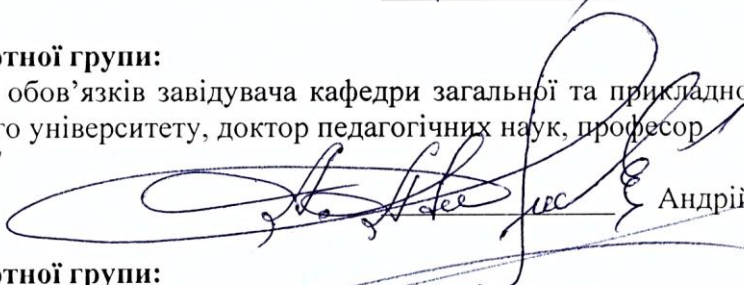
виконуючий обов'язків завідувача кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності Запорізького національного університету, доктор педагогічних наук, професор

Олександр ІВАНІЦЬКИЙ

Член експертної групи:

виконуючий обов'язків завідувача кафедри загальної та прикладної фізики Запорізького національного університету, доктор педагогічних наук, професор

Андрій АНДРЕЄВ

Член експертної групи:

виконуючий обов'язків завідувача кафедри комп'ютерних наук Запорізького національного університету, кандидат педагогічних наук, доцент

Олена ПШЕНИЧНА

17 червня 2026 р.